

Florin Grecu, *Arhitectura politică a primului partid unic din istoria României: Frontul Renașterii Naționale*, București, Editura Eikon, 2023, 542 pag.

FLORIN GRECU

**Arhitectura politică a primului
partid unic din istoria României**

FRONTUL RENAȘTERII NAȚIONALE

EIKON

Prezentul în care trăim vede tot mai mult ștergerea granițelor dintre diferitele științe sociale. Se produce astfel o unificare a câmpului cunoașterii în privința prezentului și trecutului, ca să nu mai vorbim despre ștergerea graniței dintre felul în care percepem aceste două stări temporale. Este vorba de ceea ce Francois Hartog numește *regim de istoricitate*, caracterizat în zilele noastre prin *prezentism*, prin care proiectăm în trecut valorile noastre morale. De aceea este îmbucurător când apar lucrări ce tratează un fenomen al trecutului după toate regulile științei istorice, adică înțelegerea și explicarea unei epoci în contextul ei, fără retroproiecții moralizatoare din prezent.

Cartea lui Florin Grecu, lector universitar la Universitatea Hyperion din București, reprezintă publicarea în volum a tezei de doctorat în științe politice, susținută în anul 2011, aflată la a doua ediție revăzută și adusă la zi, inclusiv ca fonduri arhivistice consultate, cât și bibliografic. După cum apreciază autorul, tema lucrării este istorică, dar analiza este fundamentată cu instrumentele științei politice. Iată că avem tot mai mulți politologi de formație care se apleacă asupra cercetărilor cu subiect istoric, demers ce are drept rezultat reînnoirea atât a analizelor istorice, cât și a celor politologice.

Autorul își începe demersul științific după toate regulile artei, prin plasarea temei cercetate în contextul ei istoric, prezentând etapele premergătoare apariției Frontului Renașterii Naționale (FRN). Interesant este că în însemnările lui Armand Călinescu, arhitectul viitorului regim autoritar, surprindem elementele cheie caracteristice ale instaurării unui sistem politic de mână forte, noțiuni pe care le-am auzit rostite și de lideri politici contemporani nouă: Parlament restrâns la 250 de membri, scrutin uninominal, plebiscitare ș.a.

Sunt prezentate pe rând desfășurarea loviturii de stat, instaurarea stării de asediu, desființarea partidelor politice, plebiscitarea și promulgarea noii constituții, propaganda din presă care prezenta opiniile favorabile loviturii de stat venite dinspre Franța și Anglia, unde se aprecia „regimul personal al lui Carol al-II-lea drept o garanție că amestecul Germaniei aici nu

va găsi în viitor o mai puternică și consecventă opoziției”. Noul regim politic, care avea în centru său figura regelui Carol al II-lea, era caracterizat de teoreticienii săi drept un sistem care concentra puterile constituționale în mâinile regelui, monarhia nefiind una absolută, ci una autoritară. Florin Grecu consideră că România anilor 1938-1940 este transformată într-o monarhie ministerială, iar arhitectura noului regim s-a fundamentat pe antidemocratism și antiparlamentarism.

După expunerea contextului istoric, capitolul întâi al lucrării continuă cu prezentarea lucrărilor și teoriilor contemporane și din epocă asupra conceptului de regim autoritar și partid unic. Desfășurarea și tratarea ulterioară a subiectului arată că autorul s-a aplecat, în următoarele capitole, cu minuție asupra temei tratate. Sunt studiate temeinic subiecte precum ideologia noului regim și a partidului unic, relațiile uneori tensionate dintre birocrăția de stat și cea de partid, recrutarea cadrelor de partid, controlul politic al membrilor de partid, brațul armat al FRN: Garda Națională, activitatea parlamentului regal, administrația monarhiei autoritare, instituția breslei și organizarea corporatistă, instituția Străjii Țării etc.

Concluziile lucrării ajung la stabilirea unor rezultate clare ale cercetării: instituțiile monarhice create de regele Carol al II-lea, inclusiv FRN, au beneficiat de sprijinul masiv al armatei, militarizarea politicului și a administrativului a fost pârghia de control a monarhiei autoritare. România din perioada 1938-1940 trăia sub semnul stării de asediu și a cenzurii. Sub acest aspect, cenzura nu s-a manifestat doar asupra alegerilor din 1-2 iunie 1939, ci și în cazul alegerilor pentru ierarhii bisericești, candidaților permițându-li-se să-și publice doar anumite articole în care nu existau atacuri la persoană. Regimul încerca astfel să formeze imaginea unei campanii electorale curate, lipsită de certuri și acuze, care nu avea nicio legătură cu epoca partidelor politice.

Construcția partidului unic, subliniază autorul, a beneficiat de suportul cadrelor din fostele partide politice, dar fundamentul noii așezări politice s-a realiza prin adeziunea întregului aparat administrativ la partidul regal. FRN nu a reușit să înlocuiască fostele cadre ale partidelor politice cu elemente tinere, pentru a realiza dezideratele doctrinare ale noului regim. Partidul regal s-a fundamentat pe inovațiile corporatiste și pe limbajul ideologic de natură naționalistă, fiind doar un instrument politic utilizat de Carol al II-lea. O asemenea organizație politică a funcționat doar pentru rege, cu scopul de a legaliza măsurile guvernului, numit de monarh. Guvernul controla, de asemenea, partidul unic și subordona parlamentul, care era privat de inițiativa legislativă, acest atribut aparținându-i regelui.

În cele din urmă, Frontul Renașterii Naționale, încheie Florin Grecu, a fost un laborator al totalitarismului, reprezentând preludiul aclimatizării regimului de dictatură militară al lui Ion Antonescu, dar și elementul pregător pentru totalitarismul comunist postbelic.

Valentin GHEONEA